

Liikaa luntako?

Isäni oli taitava kirvesmies. Hän rakensi apumiehineen kymmeniä omakotitaloja, navetoita, kuivureita ja muita tyyppillisiä maaseudun rakennuksia. Eikä taida kymmenet edes riittää, pitänee mennä kolminumeroisiin.

Kun lapseni olivat vielä pieniä, meillä kehkeytyi automatkoilla hauska leikki. Yrittäkääpäs skidit löytää ja osoittaa vaarin tekemiä taloja. Niin se meni, ja takapenkiltä huijattiin toistuvasti, hei iskä, tuossa on yksi hieno talo, onko se vaarin rakentama.

Siihen aikaan valtaosa pientaloista tehtiin puusta. Tekijöille muodostui kouriintuntuva käsitys puun lujuudesta ja kimmoisuudesta. Urakkalaskentakirjoista löytyi kyllä yksinkertaisia lujuuskaavoja, mutta ei niintä paljoa tarvittu.

Erityisesti kattojen rakenne harkittiin huolellisesti. Silloin kattoja ei tehty paljoakaan pellistä vaan huovasta ja tiilistä. Halusivatpa jotkut vielä 60-luvulla aitoja pärekattojakin. Niiltä pinnoilta ei lumi luisunut alas. Siis lumikuomaa piti vähän arvioida.

Muistan katoista myös muita juttuja. Kävin jo oppikoulua. Sain kulkea isän mukana työmailla, ja minulle maksettiin jopa miehen palkkaa. Ihmettelin, kun isäni mittaili katon kaartaa. Siitähän tulee selvästi kyttyräinen. Miksi noin? Ammattimies selitti, että prikkulleen suora harja näyttää kauempaa katsottuna lässähtäneeltä. Ja sitä paitsi, tekipä katon kuinka lujaksi tahansa, se laskee kymmenien vuosien aikana pari milliiä.

Omakotitalojen ja navetoiden katot kestivät menneen tullen talven lumien painon. Ja kestävät ne vielä nytkin semminkin, kun nykyisiltä peltikatoilta lumi kevään tullen valahtaa alas.

Asuntonministerimme, helsinkiläinen komeljanttari, näsäviisas juppi meni antamaan vastuuttomia lausuntoja. Hän kehotti kiireesti pudottamaan lumet pientalojenkin katoilta. Mihin tällainen neuvo oikein perustuu? Ministeriön vahtimestarikin olisi osannut neuvoa, että hullun hommaa. Suomessa ei ole romahtanut yhdenkään omakotitalon katto lumien takia.

No, kuuliaiset esivaltaan luottavat kansalaiset kiipeilivät talojensa katoille. Yhden viikonlopun aikana kymmeniä putosi. Lonkkia ja jalkoja parsitaan yhteen ja kipsataan. Tuli tyhjästä paljon harmia ja surua. Ja asuntonministeri sen kun naureskelee, että enhän minä niin sanonut.

Heppoisesti muutamassa päivässä kyhättyjen metallikaari- tai liimapalkkikattojen kestävyys sen sijaan arveluttaa. Niitä tulee takuuvarmasti tänä talvena romahtamaan lisää. Kannattaa vähän katsoa minkälaiseen markettiin astahtaa.

Isäni rakentaman kotimökkimme katolta ei lumia paljon pudotettu. Paitsi kerran. Isä halusi näyttää meille pojankoltiaisille oivan keinon. Talo oli siis tavallinen rintamamies-tyyppinen ja huopakattoinen. Yksi meistä kiipesi katolle, vei pitkän narun harjalle ja pudotti päät päädyistä alas. Alhaalta sitten ikään kuin sahattiin narulla lumi lapetta pitkin irti. Kun naru ehti lähelle räystästä, koko lappeellinen rojahti kauniisti maahan.

Olipa ohittamaton konsti.

pajen